

Östra Malmö - Inventering & analys

Introduktion

Syftet med denna uppgift är att inventera och analysera norra och södra Sofielund, Annelund samt Augustenborg. För att området inte ska bli för brett har vi gemensamt valt att avgränsa oss till ett perspektiv som utgår ifrån hållbarhet och södra Sofielund.

Norra Sofielund

Under industrialiseringen behövde man mark åt bostäder till befolkningen som nu växte allt mer. På 1800-talet avstyckades mark från Sofielundsgården för vidare försäljning. När man anlade järnvägssträckan mellan Malmö och Ystad, 1874, delade den Sofielundsgårdens egendom. Områdena kom att heta Norra (nya) och Södra (gamla) Sofielund. Anders Nilsson sålde tomtmark för småhusbebyggelse under 1870-talet, som senare kom att benämnas "Sofielundshusen".

Södra Sofielund

I samband med industrialiseringen på 1800-talet blev Sofielund, tidigare Sofielundshusen, en plats för arbetare och fattigt folk från landet som ville flytta till den nya arbetarförstaden. Sofielund tillhörde inte Malmö Stad förrän 1911. Sofielund undkom rivningshysterin under 1960-1970-talet, tiden då bostäder skulle moderniseras. Detta har gjort Sofielund unikt eftersom de gamla arbetsmiljöerna finns bevarade. Detta förklarar de smala gatorna med tydligt äldre hus, som man inte finner i resterande Malmö. I området finns småskalig bebyggelse med karaktär från 1800-1900-talet.

Annelund

Stadsdelen Annelund byggdes i mitten av 1950-talet, och fastigheterna har renoverats sedan dess. På 1800-talet tillhörde Annelund, Västra Skrävlinge by, och användes då till åkermark. Namnet kom från en gård med samma namn. Enskifteshagen, som ligger i stadsdelen, har fått sitt namn eftersom det var här som det första enskiftet i Skåne skedde, 1786. I södra delen är byggnaderna byggts om till mer modern era, och dessa omges av staket. Byggnaderna fanns även någon gång mellan 1938-1947.

Augustenborg

Bostadsområdet byggdes mellan 1948-1952 av MKB och är med sina 1600 lägenheter fortfarande MKB:s största. Området är ett tidigt exempel på grannskapsplanering, att nödvändiga funktioner ska finnas i ett och samma område. När Augustenborg byggdes var det modernt med funktioner som vattentoalett och varmvatten, men med tiden sjönk bostädernas standard märkbart på grund av det bristande underhållet. Området hade stora problem att hantera dagvattnet vilket ledde till flertalet översvämningar. För att lösa problemet har man byggt rännor för att leda vattnet till de nya dammarna. Med hjälp av innovativ teknik har man löst Augustenborgs problem med översvämningar.

Figur 1:1, Flygfoto över östra Malmö. År 1960.
Skala 1:8000

Figur 2:1, Flygfoto över östra Malmö. År 2022.
Skala 1:10000

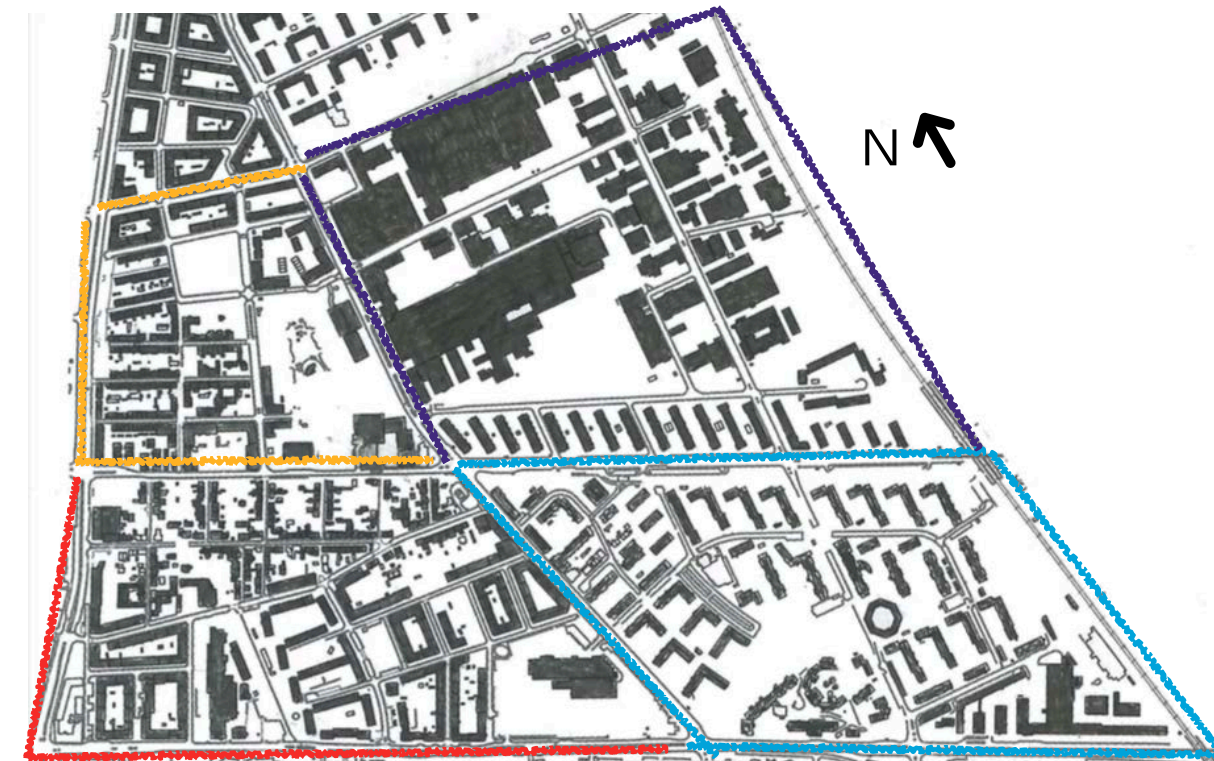

Metod

- Stillbild
Vi har använt oss av bilder på olika byggnader/platser som vi tycker har stuckit ut och som har betydelse för stadsdelen och vårt arbete.
- Lynch Metoden
Lynch Metoden grundades av Kevin Lynch där han talade om "bildmässighet", hur man läser och orienterar sig i staden. Genom denna metod har vi identifierat det vi tycker stämmer in på landmärken, noder, stråk, distrikt och kant. Dessa har vi sedan markerat på en karta.
- Kartor
Med hjälp av äldre kartor och funktionskartor har vi kunnat jämföra och se hur staden sett/ser ut. Här kan morfologi urskiljas samt vilka sorts verksamheter som finns i områdena.

Morfologi / Bebyggelsemönster

- Annelund
- Norra Sofielund
- Södra Sofielund
- Augustenborg

Figur 3:1 Morfologi karta, indelning av områden.
Skala 1:8000

Figur 4:1, Lynchkarta
Skala 1:8000

Funktioner, aktiviteter & verksamheter

Östra Malmö är uppbyggd med flera olika verksamheter och aktiviteter som uppfyller flera funktioner. Många av funktioner i området finns i alla delområden. Men det finns också några stora kontraster.

Augustenborg

Området har ett stort ekologiskt fokus. Gröna Tak Institutet och Växtverket är två verksamheter i området med fokus inom detta område. Den sociala aspekten är även ett förekommande tema för verksamheterna i området som man kan se i form av Café Sommaren, Gnistan och Kaninhotellet. Bostäder och skola täcker mycket av resten av området. Nästan hela området ägs av MKB, vilket möjliggör detta.

Annelund

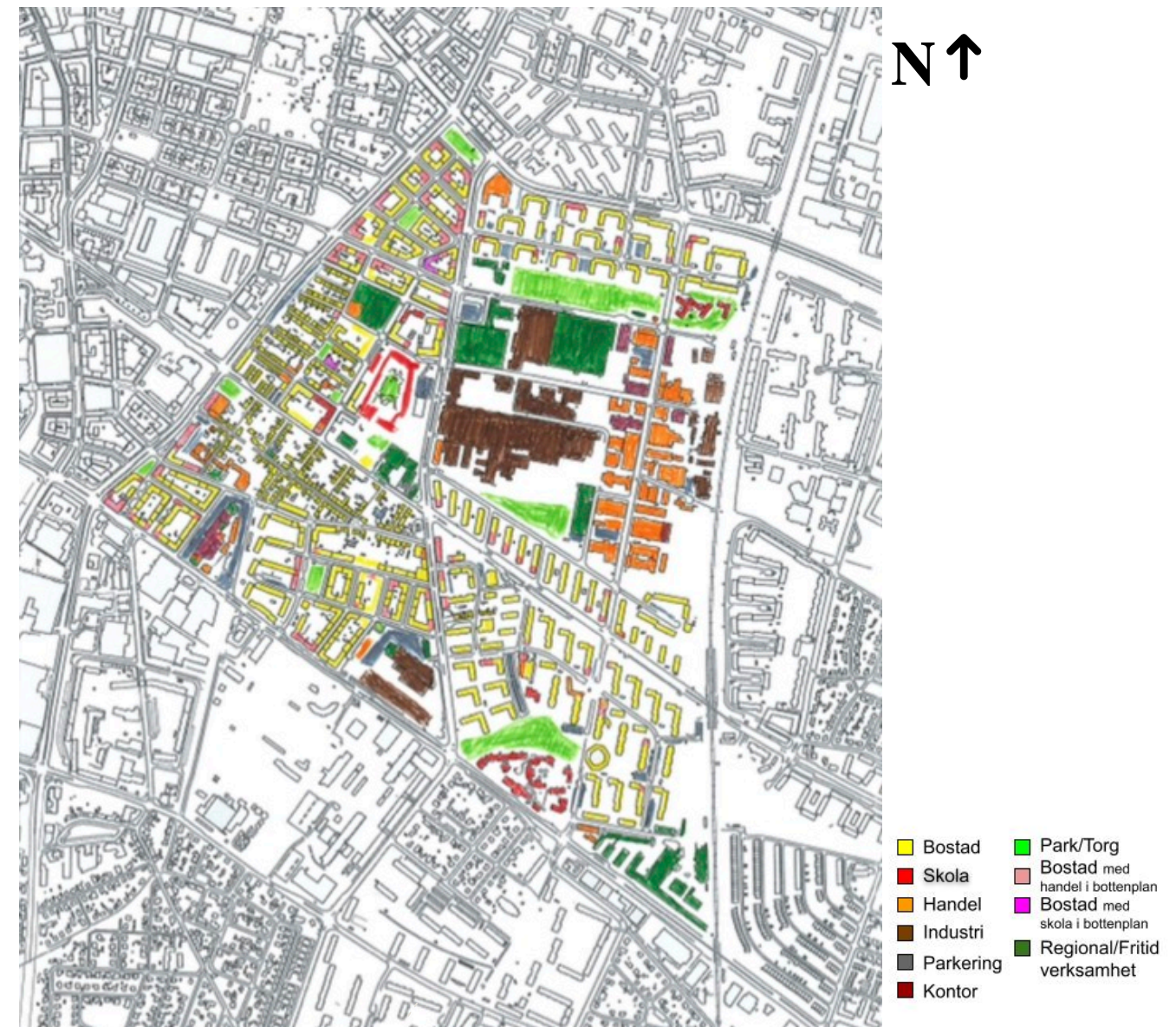
Annelund domineras av industri och service verksamheter. Med Pågen och alla verksamheter längs Norra Grängesbergsgatan som tar upp en stor majoritet av området. Det finns också några fritidsaktiviteter att göra i området med bl.a. ett klättercenter och parkour hall. Helt i den södra delen av området finns även en rad med lägenheter längs lönngatan

Södra Sofielund

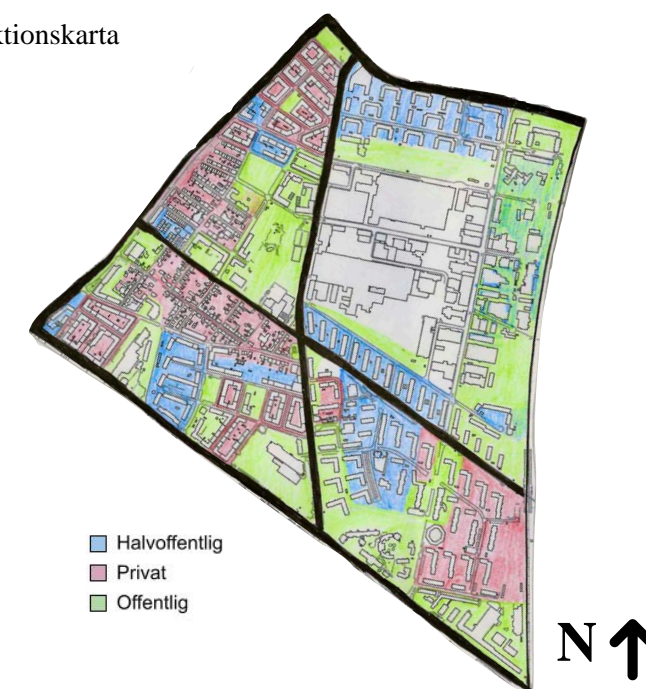
I de norra delarna av området finns det enskilda bostäder och verksamhet. Bostäderna har alla privata trädgårdar. Fortsätter man söderut så är det högre byggnader på ungefär 3-4 våningar som står för resten av bostäderna i området. Det finns två stycken unika kvarter i Södra Sofielund. Dessa innehåller kontor, högskolor, och verksamheter av olika slag.

Norra Sofielund

I området hittar man regelbundet verksamheter i bottenvåningarna på lägenhetsbyggnaderna. Innergårdarna i de nordliga delarna av området är helt inestängda vilket ger en känsla av att man inte ska befinna sig eller stanna i området. Däremot i de södra delarna är det lite mer inbjudande då man ser gröna ytor. Utöver detta finns även skolor och diverse fritidsaktiviteter i området.

Figur 5.1, Funktionskarta
Skala 1:12000

Figur 6.1, Offentlighetskarta Skala 1:1000

Bebyggelse

Genom att titta på en morfologi karta, se figur 8:1, ser man hur områdena skiljer sig åt i bebyggelsemönster. Tittar man på Norra Sofielund, Annelund (bortsett industriområdet) och Augustenborg, har de snarlika mönster inom varsitt område och takhöjden i områdena är på cirka 12 meters höjd, se sektionsritning och skiss Norra Grängesbergsgatan.

När man däremot tittar på Södra Sofielund, sydväst på morfologi kartan, se figur 8:1, skiljer sig bebyggelsemönstret åt med både lägenhetskvarter på södra delen av området och små villor/radhus/ smala lamellhus i norra delen av området. De små radhus/villa/lamellkvarteren som klarade sig från rivningshysterin på 1960-70-talet står kvar, se figur 10:1 och 12:1. Detta är något som gjort området unikt jämfört med de andra.

I södra Sofielund ser man även på morfologikartan, se figur 8:1, att det finns industriområde/verksamheter som täcker större ytor bland bostadsbebyggelse.

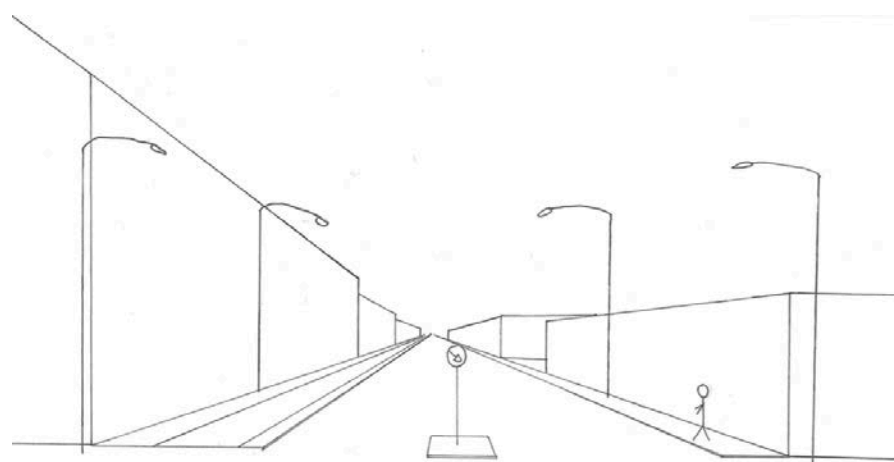
N↑

Figur 7:1, Fotokarta Östra Malmö 1938-47
Skala 1:10000

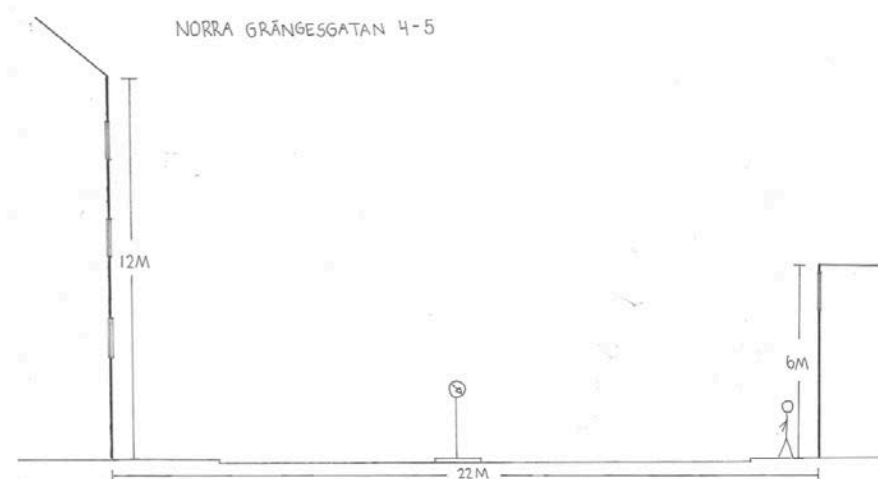
Figur 8:1, Morfologikarta
Skala 1:8000

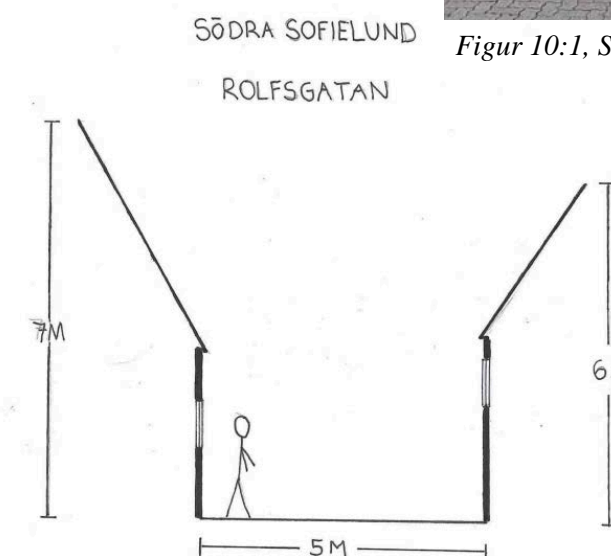
Figur 9:1, Skiss Norra Grängesbergsgatan

Figur 10:1, Stillbild, Rolfsgatan

Figur 11:1, Sektionsritning Norra Grängesbergsgatan 4-5.
Skala 1:200

Figur 12:1, Sektionsritning Rolfsgatan, Södra Sofielund
Skala 1:100

Hållbarhet

Ordet hållbarhet förekommer flitigt i Malmö stads vision. Numera utgår planeringen alltid utifrån ett hållbarhetsperspektiv, men vad innebär det? Är det endast det nybyggda som håller standarden, eller kan även den befintliga bebyggelsen omvandlas för att främja en hållbar livsstil?

Södra Sofielund

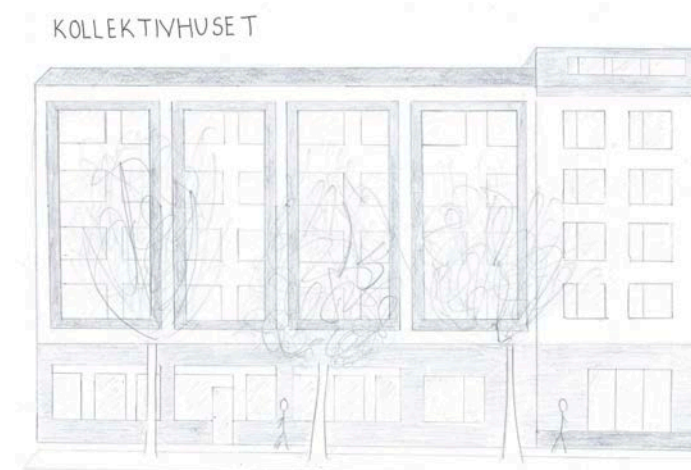
I området känner man avsaknad för offentliga mötesplatser, grönska och belysning, vilket påverkar rörelse, trivsel och trygghet i området. Ifall ett samarbete sker mellan de boende, hyresvärdar, och kommunen har Södra Sofielund har förutsättningarna till att utveckla hållbarhetsarbetet.

Figur 13:1, Områdeskarta, Södra Sofielund
Skala 1:15000

Kollektivhuset, se figur 14:1, är ett exempel på nytänkande verksamhet i Sofielundsområdet. Huset har en kollektiv utgångspunkt. Exempel på detta är de gemensamma ytorna och den gemensamma matlagningen i form av mat-lag. Lägenheternas storlek varierar, likaså gör åldern på de boende i huset. Grundtanken är att minska ens ekologiska fotavtryck och skapa gemenskap.

Ett annat exempel är naturmolnet, se figur 15:1. En kreativ plats född ur en tidigare destruktiv miljö. Platsen är byggd genom idéellt arbete och ämnar att ge barn en plats att vara på. Platsen används även som konsertplats under de varmare månaderna.

Figur 14:1, Skiss av kollektivhuset. Norra Sofielund.

Figur 15:1, Bild på naturmolnet. Norra Sofielund

Figur 16:1 Satellitfoto över södra Sofielund
Skala 1:6000

Med hjälp av satellitfoto, se figur 16:1, av södra Sofielund får man en bild av områdets bebyggelse. Vi upplever att det är en brist på naturliga mötesplatser i området. Genom en vidare fördjupning i uppgift två kommer vi att skapa fler mötesplatser för att öka trivseln i området.

Analys

S.W.O.T. - Södra Sofielund

Styrkor

Stadsdelen har en bra framkomlighet för gående.

Området ligger bra till, med rätt framtidsänk, har området bra förutsättningar till att få ett lyft.

Möjligheter

Med fler verksamheter och mötesplatser, kan området få mer rörelse, vilket kan ge människor en bättre anledning att vara utomhus.

Det finns redan flera ställen som uppfyller funktioner vi vill främja i området.

Finns även större utrymmen som kan omvandlas till mötesplatser.

Svagheter

Den upplevda säkerheten i området är inte så bra, människor vistas inte ute.

Oattraktiva platser för människor att vistas och umgås.

Ingen utvecklad kollektivtrafik genom området, få cykelvägar.

Hot

Det utspridda ägandeskapet försvårar samarbetet mot gemensamma mål.

Verksamheter kan komma att ha en negativ inställning till eventuellt delad yta.

Genom en inventering av norra Sofielund, södra Sofielund, Annelund och Augustenborg, har vår analys hittat likheter och skillnader mellan områdena. Området Södra Sofielund, har stuckit ut mest i inventeringsarbetet med sina unika äldre kvarter med radhus/villor/lamellhus med smala gator. Dock i södra delen av södra Sofielund finner man stora parkeringsytor mitt bland lägenhetskvarteren som stuckit ut och som har bidragit till frågan varför ytorna inte används på ett bättre sätt. Vilket är det som arbetet kommer gå djupare in på i härnäst. Är detta ytor som kan omvandlas till gemensamma utrymmen för befolkningen i området?

Figur 17:1, Bild på en av de stora parkeringsytorna i södra Sofielund

Referenser

Webbsidor:

Malmö Stad. (2022). Sofielund. Hämtad 2022-11-07. Från <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmos-historia/Platser-och-byggnader/Stadsdelar-och-omraden/Sofielund.html>

Gamla Sofielunds byalag (u.å.). Om området Gamla Sofielund. Hämtad 2022-11-08. Från <https://gamlasofielundsbyalag.se/om-gamla-sofielund/historik/>

Björk, C., Kallstenius, P. & Reppen, L. (u.å). Så byggdes husen 1880-1980. Hämtad fr.o.m. 2022-11-03 t.o.m. 2022-11-15. Från Så byggdes husen.pdf:

Byggd miljö: Fysisk planering I - Planerarens verktyg-HT22 (instructure.com)

Lantmäteriet. (2022). Hämtad fr.o.m. 2022-11-03 t.o.m. 2022-11-15. Från www.lantmateriet.se

Figurer:

Figur 1.1 Flygfoto över östra Malmö. År 1960. Karta hämtad från Lantmäteriet. Skala 1:8000

Figur 2.1 Flygfoto över östra Malmö. År 2022. Karta hämtad från Lantmäteriet. Skala 1:10 000.

Figur 3.1 Morfologi-karta, indelning av områden. Skala 1:8000. Karta hämtad från Canvas, disponibelt material.

Figur 4.1 Lynchkarta. Skala 1:8000. Karta hämtad från Canvas, disponibelt material.

Figur 5.1 Funktionskarta över det berörda området. Skala 1:8000. Karta hämtad från Canvas, disponibelt material.

Figur 6.1 Offentlighetskarta av vad vi anser är privat, halvoffentligt och offentligt i områdena. Skala 1:1000. Karta hämtad från Canvas, disponibelt material.

Figur 7.1 Fotokarta östra Malmö 1938-47. Karta hämtad från Lantmäteriet. Skala 1:10 000.

Figur 8.1 Morfologikarta som översikt av de olika områdena. Karta hämtad från Canvas, disponibelt material.

Figur 9.1 Skiss i perspektiv Norra Grängesbergsgatan.

Figur 10:1 Stillbild på Rolfsgatan

Figur 11.1 Sektionsritning Norra Grängesbergsgatan 4-5. Skala 1:200

Figur 12.1 Sektionsritning Rolfsgatan, Södra Sofielund. Skala 1:100

Figur 13.1 Områdeskarta av södra Sofielund. Karta hämtad från lantmäteriet. Skall 1:15 000

Figur 14.1 Skiss av kollektivhuset i Norra Sofielund.

Figur 15.1 Bild på naturmolnet. Norra Sofielund.

Figur 16.1 Satellitfoto över södra Sofielund. Skala 1:6000

Figur 17.1 Bild på en av de stora parkeringsytorna i södra Sofielund.

Södra Sofielund - Trivsel för alla

Utifrån inventeringen har vi valt att koncentrera våra planförslag till Södra Sofielund. Vi ser tydlig förbättringspotential med relativt enkla förändringar, som vi dessutom tror skulle bidra till en positiv förändring av stadsbilden.

I Södra Sofielund har vi identifierat delområden som har antingen vansköts eller som helt enkelt inte lever upp till våra ambitioner - det vill säga att minska biltrafik, öka växtligheten samt att främja möten mellan de som bor i området. Nedan kommer vi att presentera våra förslag på hur området skulle kunna utvecklas.

Figur 1.1 Karta över södra Sofielund. Skala 1:14000

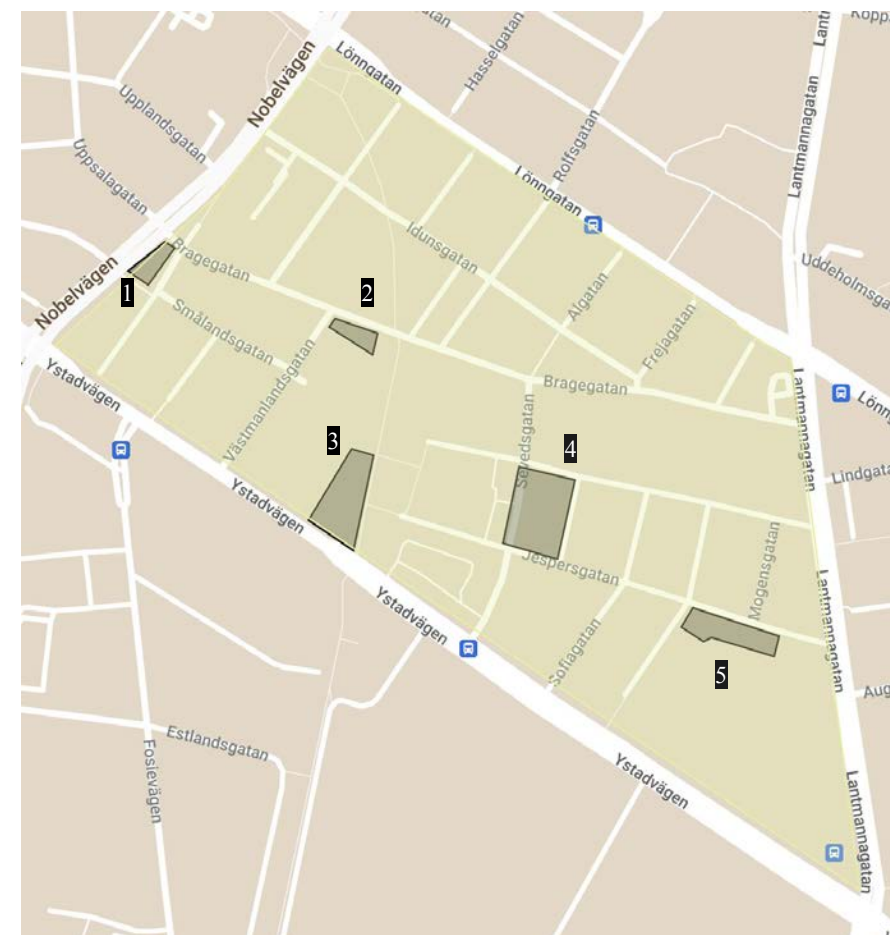

Strategi: Förslag till förändring - Södra Sofielund

Målet är att öka trivseln i området.

Vi ska nå hit genom att:

- Främja mötesplatser
- Renovera fasader
- Ersätta parkering med grönområden
- Minska biltrafik
- Restaurera och modernisera befintlig bebyggelse

1. Dalslandsplan
2. Industriområde väst
3. Industriområde väst
4. Sevedsplan
5. Industriområde öst

Figur 2:1 Karta över södra Sofielund. Skala 1:10000

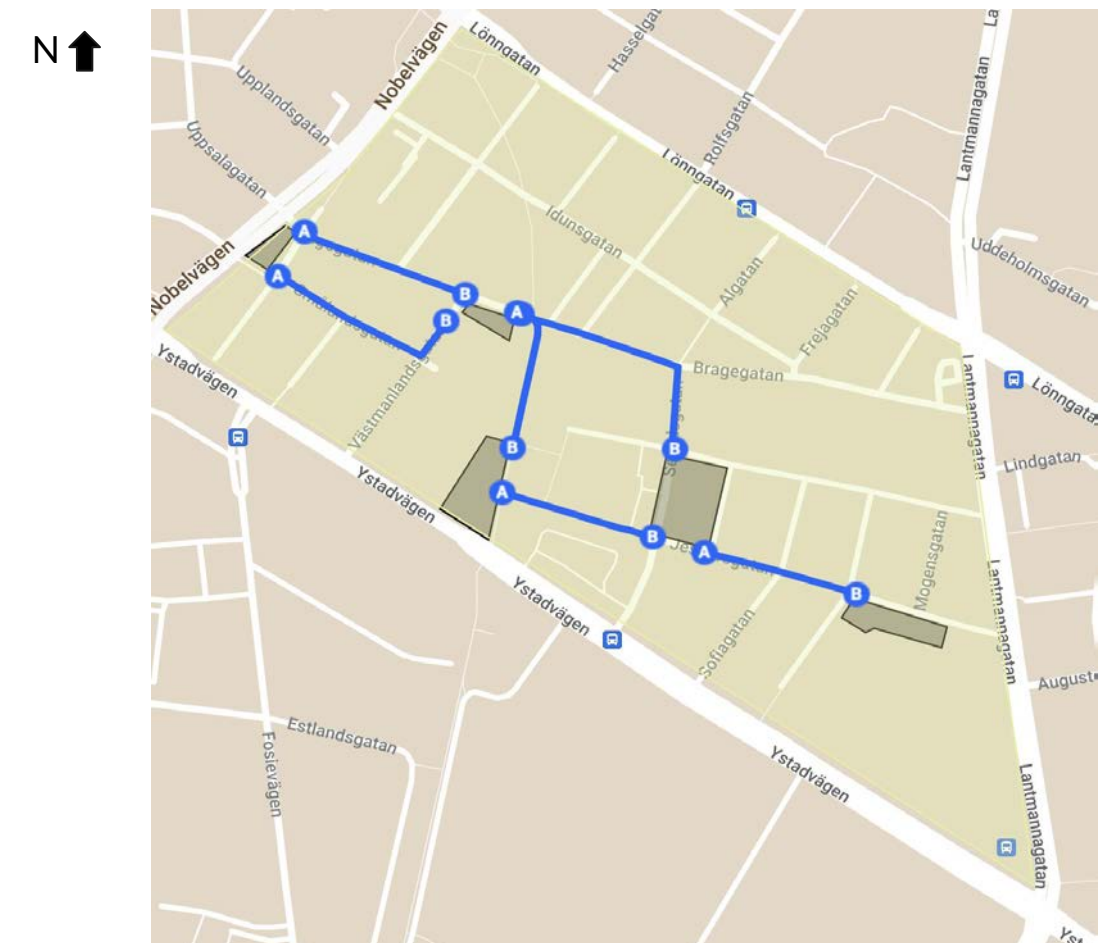

Översiktlig plan

Området har goda förutsättningar att växa till en modern aktiv stadsdel. En stor fördel är framkomligheten i stadsdelen - du kan enkelt ta dig från punkt A till punkt B. I figur 3:1 har vi illustrerat sammankopplingen mellan våra utpekade delområden.

Vårans vision utgår ifrån att minska biltrafik, öka växtligheten och att främja möten mellan de som bor i området. En stor del av detta innebär att stadsdelen ska vara planerad och byggd för alla. Oavsett ålder ska det finnas möjlighet till rekreation. Figur 4:1 illustrerar hur våra planförslag har olika åldersgrupper i fokus, (detta innebär inte att du får vistas på ett specifikt område), endast att den grupp delområdet huvudsakligen riktar sig till.

Figur 5:1 visar hur vår översiktliga plan ser ut.

Figur 3:1 Karta över södra Sofielund, framkomligheten mellan delområdena Skala 1:10000

Figur 4:1 Karta som visar åldersgruppen förslagen riktar sig mot. Skala 1:10000

Figur 5:1 Översikt på detaljplan för delområdena Skala 1:20000

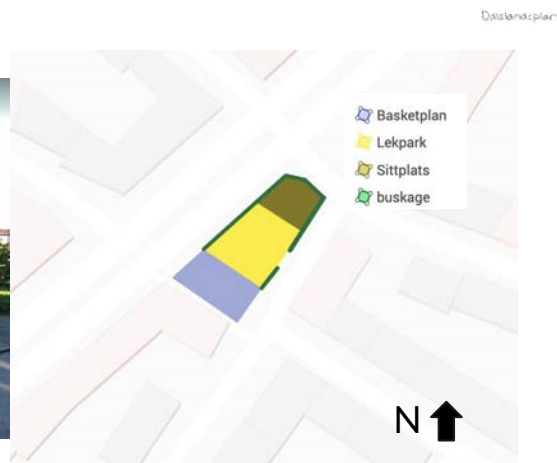
Detaljplan

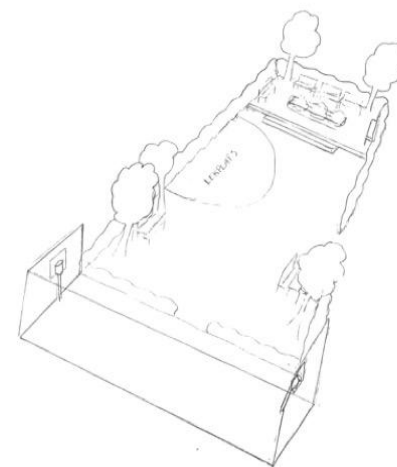
Dalslandsplan

Figur 6:1 Dalslandsplan idag

Figur 6:2 Detljplan på Dalslandsplan Skala 1:5000

Figur 6:3 Skiss Dalslandsplan ovanifrån

Dalslandsplan uppfyller en viktig funktion för området som vi tycker bör behållas. Det finns idag en basketplan som är ovalformad. En liten lekplats med knappt något att leka med, se figur 6:1 och 6:4. Det finns också en sittplats i samband med detta området, se figur 6:4.

Renovering är ett måste för ett område som detta som redan uppfyller en värdig funktion för vårt mål men som inte har blivit investerat tillräckligt i.

Vår plan är att skapa en rektangulär basketplan på samma ställe där den nuvarande basketplanen finns, att rusta upp den nuvarande lekplatsen och att renovera den nuvarande sittplatsen men behålla samma layout, se figur 6:2, 6:3 och 6:5.

Figur 6:4 Foto över Dalslandsplan idag

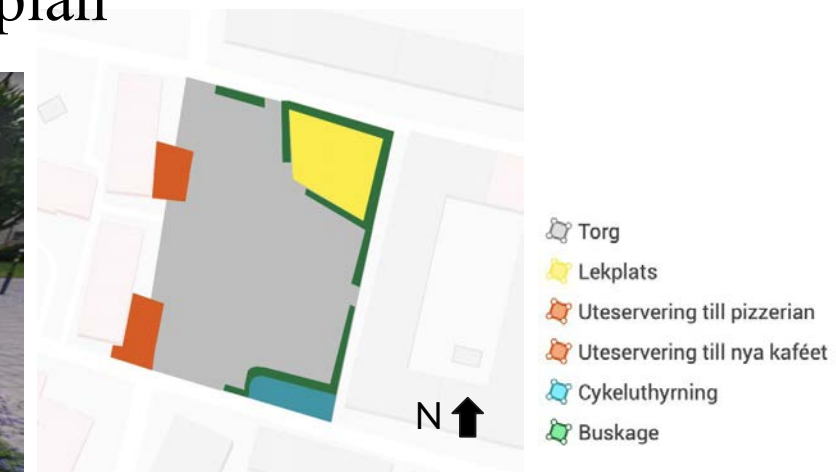

Figur 6:5 Skiss över tänkt förändring över Dalslandsplan

Sevedsplan

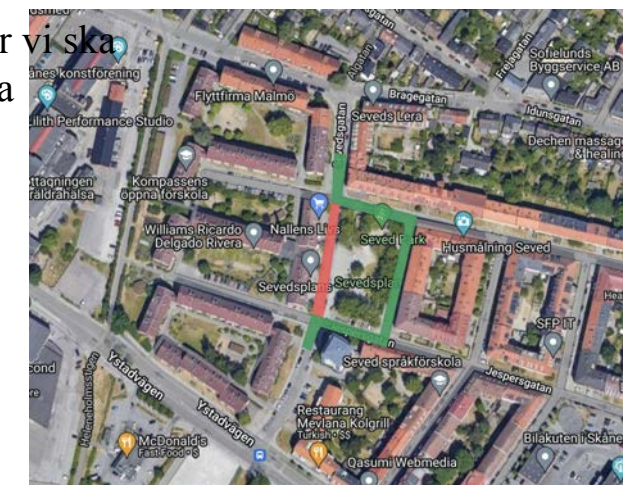

Figur 7:1 Sevedsplan idag

Figur 7:2 Detaljplan på Sevedsplan Skala 1:5000

Sevedsplan är idag ett ställe där lokalbefolkningen kan träffas och barnen kan leka. Det finns en lekplats, en liten grasmatta, och några bänkar se figur 7:1 men trots detta är platsen inte särskilt välkomnande och inte ett attraktivt ställe att vistas på. För att göra platsen till en mer välkomnande och livlig plats att vara anser vi att en del förändringar bör göras. Till en början kommer delen av Sevedsgatan som berör just Sevedsplan att tas bort, se figur 7:3. Detta är för att möjliggöra för en större yta där vi kommer lägga uteserveringar i samband med pizzerian som redan finns vid platsen och ett nytt café som vi kommer att öppna. Vi kommer också att ta bort grasmattan och diverse hinder för att skapa yta för ett torg, se figur 7:2. Detta torget tänker vi ska kunna arrangera olika aktiviteter för den lokala befolkningen som t.ex. marknader, konstutställningar eller för en isbana under vintern.

Figur 7:3 Vägförslag

Detaljplan

Industriområde väst

Industriområde öst

Figur 8:1 Befintlig parkering sydost i Industriområde väst

Figur 8:2 Befintlig parkering norr i Industriområde väst

Figur 9:1 Befintlig parkering, Industriområde öst

Figur 9:2 Befintlig oanvänd basketplan, Industriområde öst

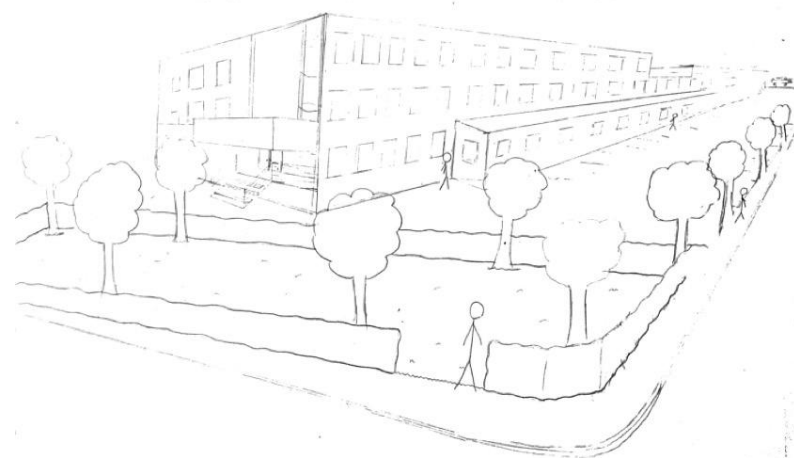
Figur 8:3 Detaljplan Industriområde väst
Skala 1:5000

Figur 8:5 Förslag på fasad

Figur 9:3 Detaljplan, Industriområde öst
Skala 1:5000

Figur 8:4 Skiss på detaljplan, parkering norr i Industriområde väst, Hundrastplats, Allé

I dagsläget täcker flertal parkeringar en stor del av området, se figur 8:1 och 8:2. Vilket enligt vår inventering, hade kunnat omvandlas till en plats för de boende i området. Fasaden på byggnaderna är även slitna och icke-inbjudande. Vår plan är att omvandla två delar av parkeringarna, ena till en hundrastplats, se figur 8:4 och 8:3, och andra platsen till en mindre park, se figur 8:3. Planen ingår även att ändra fasad på byggnaderna för att det ska se trevligare ut för de boende i området. En fasad liknande bild, se figur 8:5.

I dagsläget, se figur 9:1, finns en stor yta med till mestadels tom parkering, en yta som enligt vår inventering hade kunnat bli en plats för de boende i området. Det finns även en befintlig oanvänd basketplan, se figur 9:2, utan korgar. Hela denna ytan såg vi som en perfekt plats till att bygga en aktiv plats för boende i området. Detta genom att omvandla den gamla basketplanen till en multiarena. Addera grönt och buskage på platsen samt sätta dit en större lekplats, se figur 9:3.

Slutsats & reflektion

Uppgiften har givit oss en mer allsidig förståelse för södra Sofielund. Nu vet vi inte bara vart på kartan området ligger - utan nu känner vi även till dess historia, morfologi, demografi och funktioner. Vi har kännedom om dess styrkor och svagheter. Utifrån detta har vi identifierat delområden där vi ser förbättringspotential som vi vill bygga vidare på.

Vårt tillvägagångssätt har varit att inte riva och bygga nytt, utan istället utveckla och bygga vidare på den redan befintliga bebyggelsen. Vi tror att våra förhållandevis små förändringar ändå skulle göra en märkbar positiv skillnad i södra Sofielund.

Referenslista

Mazza, S. (2018, Juli 31). New Office, retail building and Park planned for the gulch. Hämtad November 28, 2022, Från <https://eu.tennessean.com/story/money/2018/07/31/nashville-gulch-three-thirty-three-development/874133002/>

Figurer

- Figur 1:1 Karta över södra Sofielund. Skala 1:14 000. Karta hämtad från Lantmäteriet.se
- Figur 2:1 Karta över södra Sofielund. Skala 1:10 000. Karta hämtad från Google Maps.
- Figur 3:1 Karta över södra Sofielund. Kartan illustrerar framkomligheten i området. Skala 1:10 000
- Figur 4:1 Karta som visar åldersgruppen förslagen riktar sig mot. Skala 1:10 000
- Figur 5:1 Översikt på detaljplan för delområdena. Skala 1:20 000
- Figur 6:1 Dalslandsplan idag. Bild hämtad från Google Maps.
- Figur 6:2 Detaljplan över tänkt förändring av Dalslandsplan
- Figur 6:3 Skiss ovanifrån över tänkt förändring av Dalslandsplan
- Figur 6:4 Foto över Dalslandsplan idag
- Figur 6:5 Skiss över tänkt förändring av Dalslandsplan
- Figur 7:1 Sevedsplan idag
- Figur 7:2 Detaljplan på Sevedsplan. Karta hämtad från Google Maps.
- Figur 7:3 Vägförslag. Karta hämtad från Google Maps.
- Figur 8:1 Befintlig parkering sydost i industriområde väst
- Figur 8:2 Befintlig parkering norr i industriområde väst
- Figur 8:3 Detaljplan industriområde väst. Karta hämtad från Google Maps.
- Figur 8:4 Skiss på detaljplan, parkering norr i industriområde väst., Hundrastplats, Allé
- Figur 8:5 Förslag på fasad
- Figur 9:1 Befintlig parkering, industriområde öst
- Figur 9:2 Befintlig oanvänd basketplan, industriområde öst
- Figur 9:3 Detaljplan, industriområde öst. Karta hämtad från Google Maps.